

přístupy k výzkumu města

do pol. 20. stol.

- „zde a okamžit“ studie – založené je fyzickou a kulturní základou města; je vlastně prostředí, ve kterém dochází k rozvoji městského systému
- studie městského rozvoje – zkoumají progresivní vývoj měst, městského systému, jeho konverzaci, městského rozvoje
- studie městského managementu – zkoumají vnitřní strukturu města a její vztahy s vnitřním historickým tělem ve vývoji města
- studie historického vývoje měst – založeny se zkušenostmi městských forem, kulturními variantami měst na Evropě nebo světě

práce Blancharda z roku 1911 pojednávající o Grenoblu
práce německých univerzit na téma městské morfologie
Smečkova Geography of Towns z roku 1953 s
tématy jako např. původ měst, města a kultura,
městská meteorologie.

důraz na sledování rozhodnutí subjektů, kde žít, nakupovat, stavět či investovat + sledování faktorů a omezení ovlivňujících volbu a výsledný prostorový vzorec města

positivismus behaviorismus

www.kitabkhana.gov.in
Digitized by srujanika@gmail.com

1

Digitized by srujanika@gmail.com

ANSWER

www.nature.com/scientificreports/

Page 1

1

1

Page 1

Page 1

Geografie města

Urban Geography

struktura přednášky

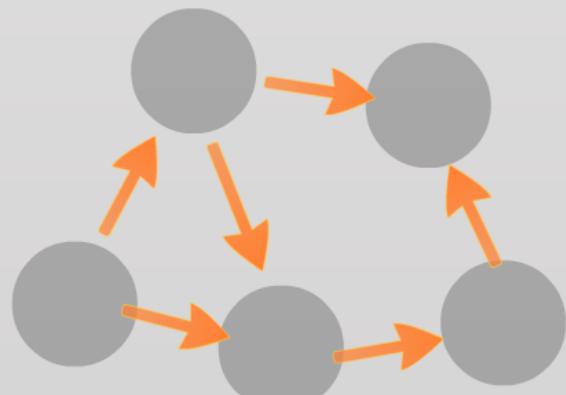
město - vymezení předmětu zkoumání

geografie města - charakteristiky disciplíny

vývoj měst; pre-industriální město

industriální město; socialistické/post-socialistické město

post-industriální město; globální město

co je to město?

metafore města

arena

místo souboje mezi
různými zájmovými
skupinami

Babel

Babylon

místo chaosu a disharmonie

místo luxusu, vlivu a moci

fórum

demokratické místo
umožňující svobodné
vyjádření názorů a postojů

tělo organismus

žijící systém

fungující hierarchie částí a buněk

text kaleidoskop

střídání krajin, obrazů, vjemů
a významů, jež mohou být
vnímány a interpretovány

galaxie ragmenty

soubor rozptýlených, různorodých míst
a nespojitych prostorů

peklo
noční můra
stoka

místo utrpení, bezmoci, úpadku

bazaar tavící kotel

místo výměny zboží, služeb

střetávání kultur a etnických skupin

kreativní pól

divadlo **tematický park**

jeviště, na kterém různí aktéři
hrají různé role

prostor symbolů a exhibice

hra

entita, jejíž vývoj a
vnitřní struktura je
významně
ovlivněna náhodou
a spontáností

stroj

mechanický celek
vzájemně propojených
a komplementárně
fungujících součástí

sít

splynutí mnoha vzájemně
se překrývajících
vztahových systémů

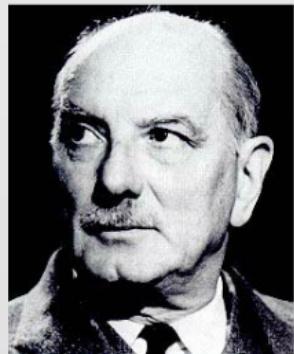
prostor cirkulace lidí,
informací a financí

metafore města

Patrick Geddes - Lewis Mumford - Louis Wirth

- města v jednotlivých fázích historického vývoje jako holistické systémy / organismy
- město jako prostorově ohraničená entita vykazující specifický způsob života (rychlý, občanský, anonymní) a specifickou prostorovou a společenskou dělu práce
- město jako relativně uzavřený a jasně definovatelný socioprostorový systém s lineární dynamikou vývoje

Lewis Mumford (1895 - 1990)

What is a City?

What is a city as a social institution?

- ...the city is a related collection of primary groups and **purposive associations**...
- ..the city is a **geographical plexus**, an **economic organisation**, an **institutional process**, a **theater of social action** and an **aesthetic symbol** of collective unity..
- ...the city is a special framework directed toward the creation of **differentiated opportunities** for a common life and a significant **collective drama**

Louis Wirth (1897 - 1952)

Urbanism as a Way of Life

1) Size of the population aggregate

- ...the greater the number of individuals participating in the process of interaction, the greater is the potential differentiation between them...

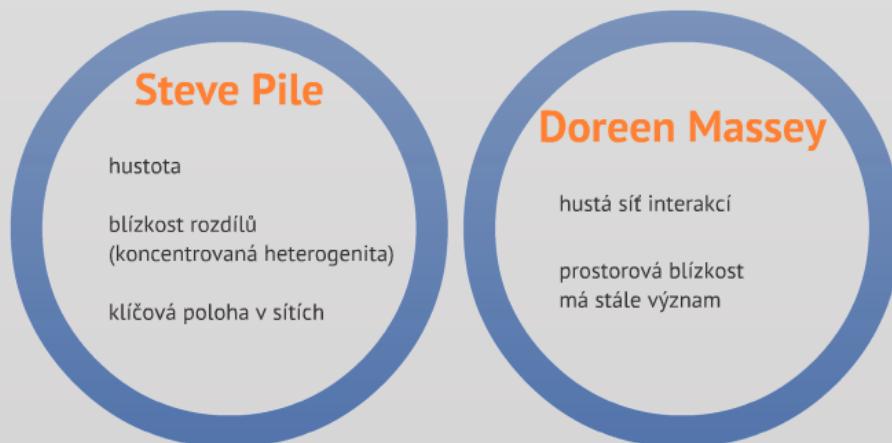
2) Density

- ...frequent close physical contact coupled with great social distance...

3) Heterogeneity

-individual acquires membership in widely divergent groups, each of which functions only with reference to a single segment of his personality...

- současná města již nejsou celky s výlučně vnitřní soudržností
- hranice města (ať už fyzické či sociální) jsou propustné proměnlivé
- město je souborem blízkých i vzdálených kontaktů, rytmů a různě oddělených procesů

ytmu a ruzne oddelenych pro

Steve Pile

hustota

blízkost rozdílů
(koncentrovaná heterogenita)

klíčová poloha v sítích

Doreen Massey

hustá síť interakcí

prostorová blízkost
má stále význam

sociologický

a

geografický

výzkum města

vývoj

co je to geografie města?

= to, co dělají geografové města

popisný důraz - rozpoznání a popis vnitřní struktury městských oblastí, resp. procesů probíhajících v nich či mezi nimi

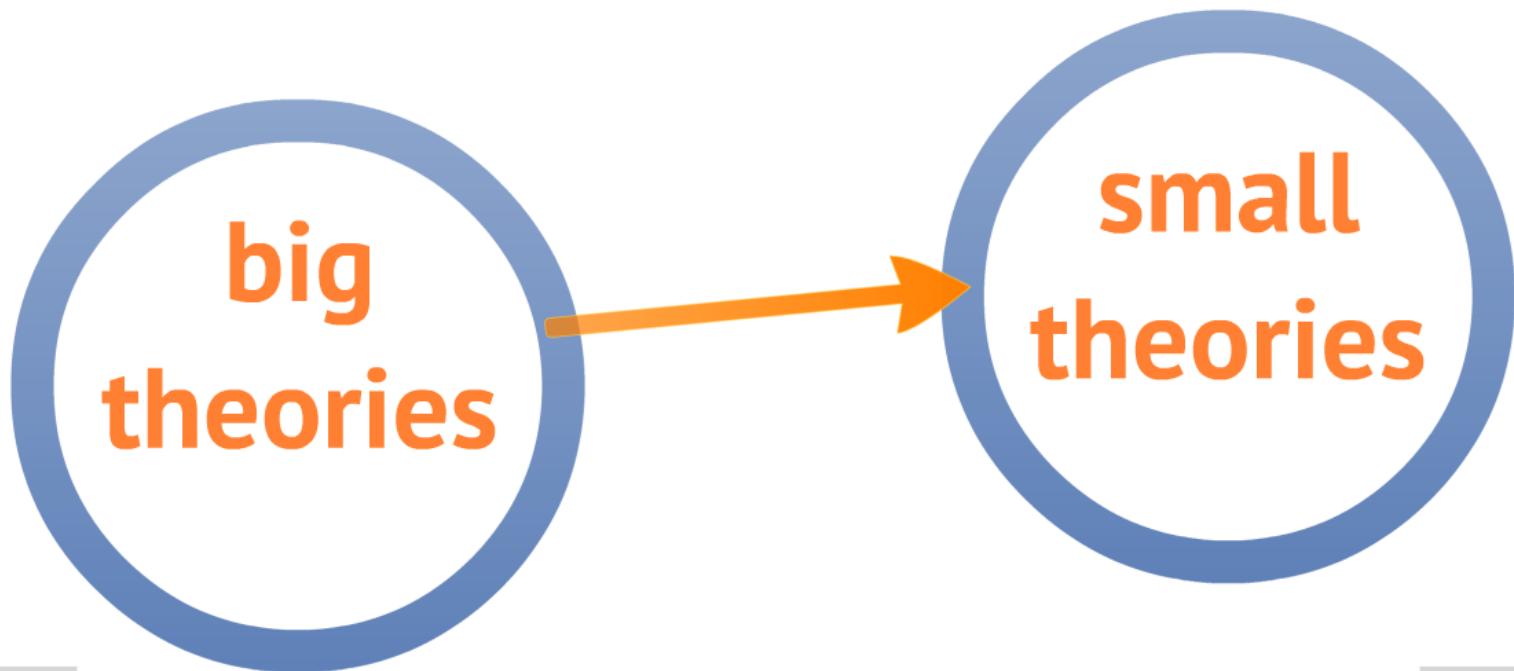
interpretativní důraz - prověření různých způsobů porozumění těmto prostorovým vzorcům a procesům a reakcí vyplývajících z tohoto porozumění

explanatorní důraz - hledání/abstrahování důvodů vzniku prostorových vzorců a procesů; zkoumání obecných společenských procesů a jejich projevů v různých typech místních podmínek

urbánní teorie

teorie = série velkých (grand) a abstraktních myšlenek, jež nám pomáhají pochopit složitou realitu každodenního života

urbánní teorie = soubor vysvětlení, pravidel a zákonitostí, jež ozřejmují, jak jsou města formována, jak fungují a jak se mění.

témata sociologie města 19. století

1. je možné hovořit o specifickém městském způsobu života? je tento způsob života vlastní všem městům?
2. dochází k vytváření nových identit a společenských skupin?
3. jak jsou ovlivňovány tradiční společenské vztahy?
4. jak město posiluje vytváření vazeb mezi občany různého společenského pozadí, místa bydliště a zaměstnání?
5. dokumentace historie urbanizace a zdůvodnění koncentrace obyvatelstva do měst
6. identifikace základních rysů prostorové diferenciace měst; hledání vztahů mezi způsobem prostorového uspořádání a způsoby interakcí
7. diagnóza "městských nemocí"
8. jak vznikají městské politiky jako specifický způsob uplatňování moci v území a jaké jsou jejich dopady na různé druhy obyvatel?

Ferdinand Tonnies

Německý sociální filozof zkoumající rozdíl mezi vesnickým životem předindustriální společnosti a městskou společností průmyslového věku. Popisoval přechod od komunity založené na víceméně osobních vztazích k hlouběji odosobněné městské společnosti.

gemeinschaft vs. gesellschaft

pospolitost vs. společenství

Émile Durkheim

Podobně jako Tönnies rozlišoval mezi tzv. mechanickou, danou solidaritou předprůmyslové vesnické komunity a tzv. organickou solidaritou města založenou na vztazích mezi členy sociálně a profesně diverzifikované městské společnosti.

Georg Simmel

Věnoval se městům jako symbolu modernity.
V eseji **The Metropolis and Mental Life** vidí
město jako uskupení různých, vysoce
proměnlivých objektů a forem činností. Vedle
příležitostí seberealizace, které město jedinci
dává, na něj útočí neustálými podněty. Reakcí
jedince tak zaujmoutí pozice odstupu od
ostatních, anonymita.

Významný inspirátor chicagské školy.

přístupy k výzkumu města

do pol. 20. stol.

- „site and situation“ study – zábývají se typickými a lokalačními kvalitami prostředí, ve kterém dochází k rozvoji městského osídlení;
- studie městského osídlení – zkoumají prostorové rozšíření měst, sítě měst, jejich funkce a vztahy mezi sebou a mezi okolím;
- studie městské morfologie – popisují vnitřní strukturu města a její vztah k jeho historickým fázím vývoje města;
- studie historického vývoje měst – zabývají se změnami městských form, kulturními variacemi města v širším regionálním prostředí.

práce Blancharda z roku 1911 pojednávající o Grenoblu

práce německých univerzit na téma městské morfologie

Smalesova Geography of Towns z roku 1953 s tématy jako např. původ měst, města a kultura, městská morfologie.

moderní

- důraz na sledování rozhodnutí subjektů, kde žít, nakupovat, stavět či investovat
- sledování faktorů a omezení ovlivňujících volbu a výsledný prostorový vzorec města

pozitivismus

behavioralismus

strukturalistické přístupy

postmoderní

the new cultural geography

odhalování významů města, městské kultury a budov
důraz na symboliku a symbolický prostor města

výrazně nematerialistické pojetí urbanistiky

postmoderní teorie města

teorie postmoderního-postindustriálního města

diverzita v oblasti emiké, spuštění či živoucích stylů reflektovaná i v krajině města

rozdíly mezi materialistickým a nematerialistickým proudem

fragmentace

nové koncepty a modely města

network cities

global cities

cyber cities

město jako text

global cities

cyber cities

co je to město?

do pol. 20. stol.

- „site and situation“ studie – zabývají se fyzickými a lokalizačními kvalitami prostředí, ve kterém dochází k rozvoji městského osídlení;
- studie městského osídlení – zkoumají prostorové rozmístění měst, síť měst, jejich konektivitu, městská zázemí;
- studie městské morfologie – popisují vnitřní strukturu města a její vztah k jednotlivým historickým fázím vývoje města;
- studie historického vývoje měst – zabývají se změnami městských forem, kulturními variacemi města v širším regionálním prostředí.

práce Blancharda z roku 1911 pojednávající o
Grenoblu

práce německých univerzit na téma městské morfologie

Smailesova Geography of Towns z roku 1953 s
tématy jako např. původ měst, města a kultura,
městská morfologie.

moderní

důraz na sledování rozhodnutí subjektů, kde žít, nakupovat, stavět či investovat
+ sledování faktorů a omezení ovlivňujících volbu a výsledný prostorový vzorec města

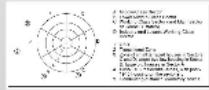
pozitivismus

ekologické přístupy

lidské chování a struktura města jsou ovlivněny ekologickými principy

odkazy na Chicagskou školu humánní ekologie

role ekologických modelů měst

„znovuobjevení“ Christallerovy teorie centrálních míst v 60. letech 20. století

témata etnické segregace, trhu bydlení, vnitroměstské migrace, využití půdy, cen pozemků, apod.

neoklasické přístupy

lidské prostorové chování a struktura města jsou výsledkem racionální volby

snaha o minimalizaci ekonomických a časových nákladů, resp. o maximaci užitku

NUE = new urban economics (prostorové překlopení neoklasické ekonomiky)

behavioralismus

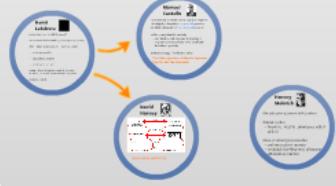
- nebyl kritikou pozitivistické filosofie - naopak sdílel cíl nalezení obecných zákonů prostorového chování
- vyvinut z kritiky zjednodušeného konceptu lidského chování obsaženého v neo-klasických a ekologických přístupech - behaviorální přístup usiloval o implementaci více realistického přístupu do geografických modelů za využití psychologických a antropologických metod a poznatků
- vytvořil zásadní rozdíl mezi objektivním prostředím a kognitivním obrazem onoho prostředí
- behavioralistické přístupy aplikovány při modelování rezidenční mobility či při studiu vnímání image jednotlivých částí města různými skupinami obyvatelstva.

strukturalistické přístupy

lidské chování je ve strukturalistickém pojetí podmíněno skrytými společenskými či ekonomickými strukturami

urbánní struktura jako odraz třídních, ekonomických a společenských zájmů
přerozdělování a dosažitelnost zdrojů ve městech

neo-marxismus

neo-weberiánství

John Rex, Ray Pahl

vliv tržních vztahů a výměnných vztahů

urban managers (Ray Pahl) - kontrola přístupu ke zdrojům

kritika míry autonomie městských manažerů
prostřednictví mezi veřejným a soukromým sektorem

pozitivismus

ekologické přístupy

lidské chování a struktura města jsou ovlivněny ekologickými principy

odkazy na Chicagskou školu humánní ekologie

role ekologických modelů měst

Mannův model britského města

neoklasické přístupy

lidské prostorové chování a struktura města jsou výsledkem racionální volby

snaha o minimalizaci ekonomických a časových nákladů, resp. o maximalizaci užitku

NUE = new urban economics (prostorové překlopení neoklasické ekonomiky)

„znovuobjevení“ Christallerovy teorie centrálních míst v 60. letech 20. století

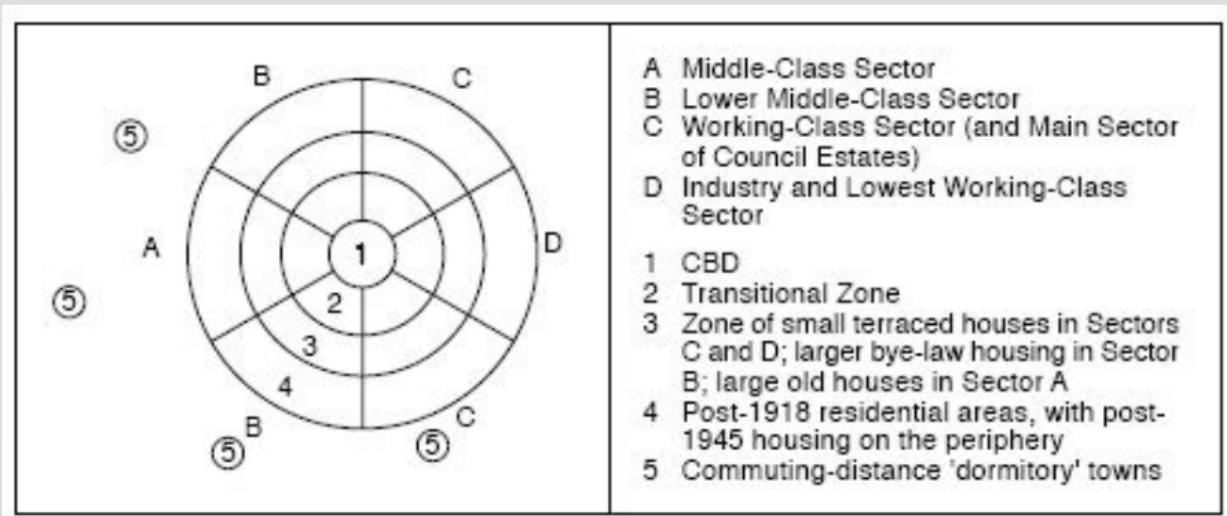
témata etnické segregace, trhu bydlení, vnitroměstské migrace, využití půdy, cen pozemků, apod.

ekologické přístupy

lidské chování a struktura města jsou ovlivněny ekologickými principy

odkazy na Chicagskou školu humánní ekologie

role ekologických modelů měst

Mannův model britského města

neoklasické přístupy

lidské prostorové chování a struktura města jsou výsledkem racionální volby

snaha o minimalizaci ekonomických a časových nákladů, resp. o maximalizaci užitku

NUE = new urban economics (prostorové překlopení neoklasické ekonomiky)

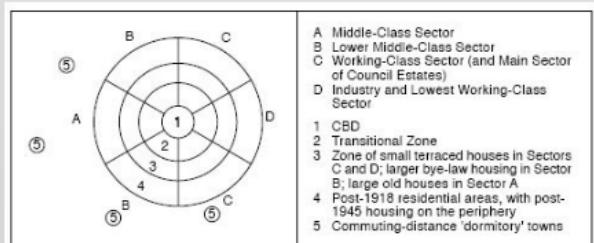
pozitivismus

ekologické přístupy

lidské chování a struktura města jsou ovlivněny ekologickými principy

odkazy na Chicagskou školu humánní ekologie

role ekologických modelů měst

Mannův model britského města

neoklasické přístupy

lidské prostorové chování a struktura města jsou výsledkem racionální volby

snaha o minimalizaci ekonomických a časových nákladů, resp. o maximalizaci užitku

NUE = new urban economics (prostorové překlopení neoklasické ekonomiky)

„znovuobjevení“ Christallerovy teorie centrálních míst v 60. letech 20. století

témata etnické segregace, trhu bydlení, vnitroměstské migrace, využití půdy, cen pozemků, apod.

behavioralismus

- nebyl kritikou pozitivistické filosofie - naopak sdílel cíl nalezení **obecných zákonů** prostorového chování
- vyvinut z **kritiky zjednodušeného konceptu lidského chování** obsaženého v neo-klasických a ekologických přístupech - behaviorální přístup usiloval o implementaci více realistického přístupu do geografických modelů za využití **psychologických a antropologických metod** a poznatků
- vytvořil zásadní rozdíl mezi objektivním prostředím a **kognitivním obrazem** onoho prostředí
- behavioralistické přístupy aplikovány při modelování rezidenční mobility či při studiu vnímání image jednotlivých částí města různými skupinami obyvatelstva.

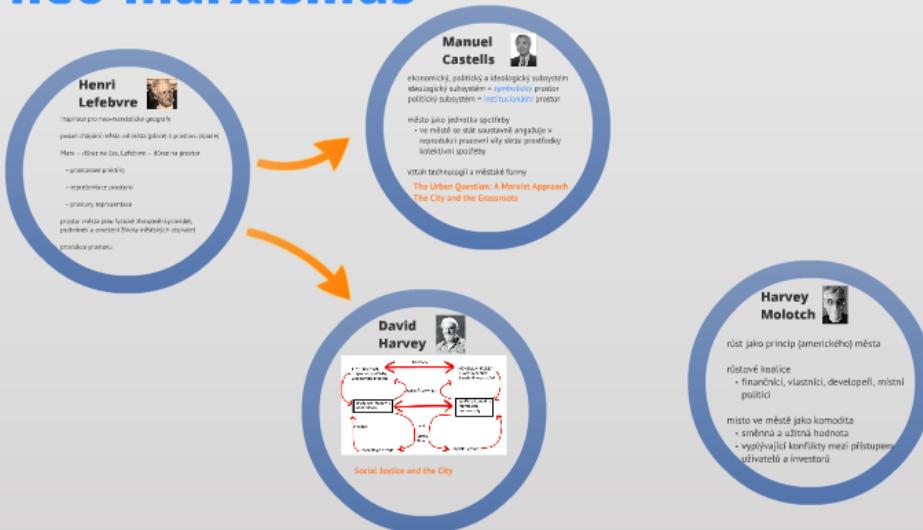
strukturalistické přístupy

lidské chování je ve strukturalistickém pojetí podmíněno skrytými společenskými či ekonomickými strukturami

urbánní struktura jako odraz třídních, ekonomických a společenských zájmů

přerozdělování a dosažitelnost zdrojů ve městech

neo-marxismus

neo-weberiánství

John Rex, Ray Pahl

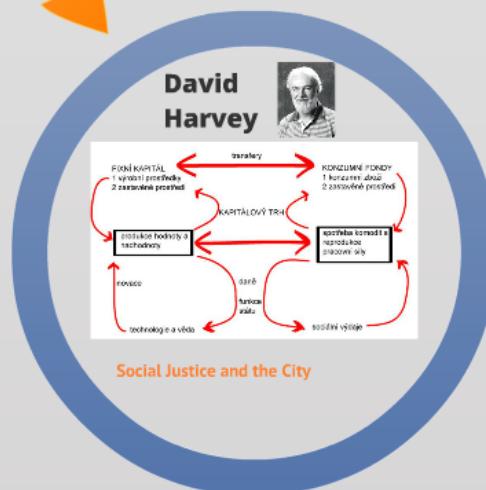
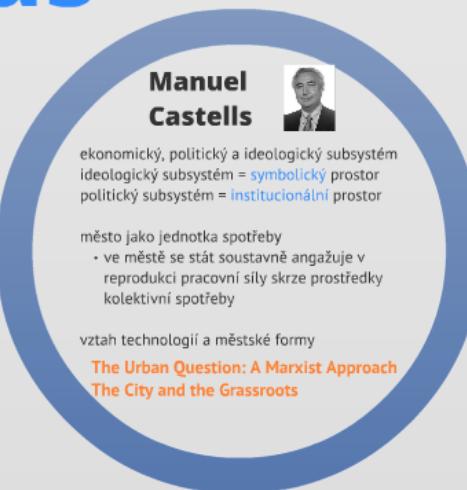
vliv tržních vztahů a výměnných vztahů

urban managers (Ray Pahl) – kontrola
přístupu ke zdrojům

kritika míry autonomie městských manažerů

prostředníci mezi veřejným a soukromým
sektorem

neo-marxismus

Henri Lefebvre

inspirace pro neo-marxistické geografy

posun chápání města od místa (place) k prostoru (space)

Marx – důraz na čas, Lefebvre – důraz na prostor

- prostorové praktiky
- reprezentace prostoru
- prostory reprezentace

prostor města jako fyzické zhmotnění pravidel,
podmínek a omezení života městských obyvatel

produkce prostoru

Manuel Castells

ekonomický, politický a ideologický subsystém
ideologický substitém = **symbolický prostor**
politický substitém = **institucionální prostor**

město jako jednotka spotřeby

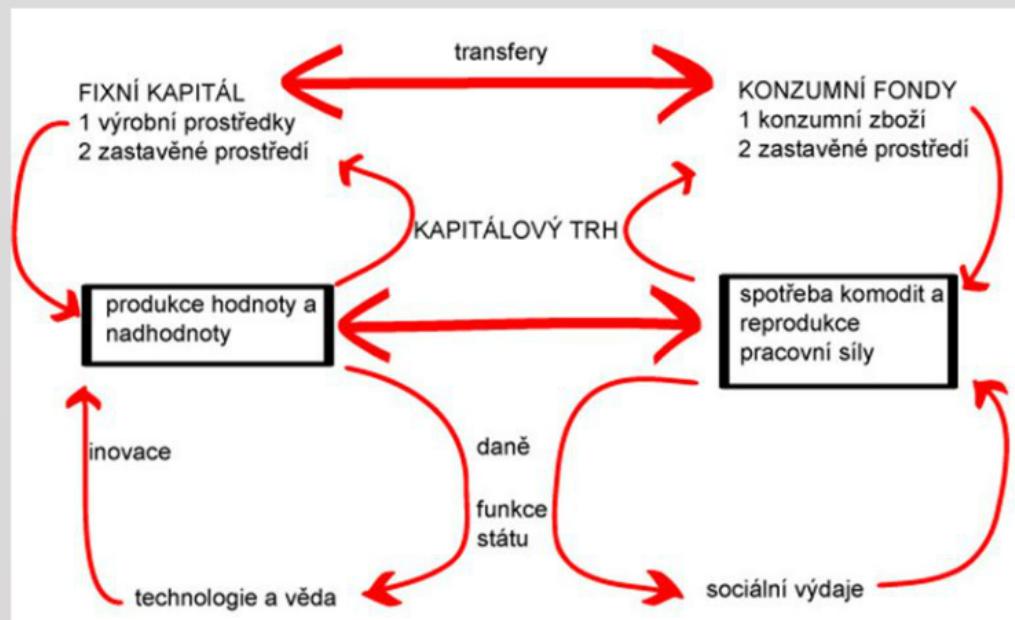
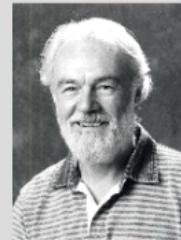
- ve městě se stát soustavně angažuje v reprodukci pracovní síly skrze prostředky kolektivní spotřeby

vztah technologií a městské formy

The Urban Question: A Marxist Approach

The City and the Grassroots

David Harvey

Social Justice and the City

Harvey Molotch

růst jako princip (amerického) města

růstové koalice

- finančníci, vlastníci, developeři, místní politici

místo ve městě jako komodita

- směnná a užitná hodnota
- vyplývající konflikty mezi přístupem uživatelů a investorů

neo-weberiánství

John Rex, Ray Pahl

vliv tržních vztahů a výměnných vztahů

urban managers (Ray Pahl) – kontrola
přístupu ke zdrojům

kritika míry autonomie městských manažerů

prostřednící mezi veřejným a soukromým
sektorem

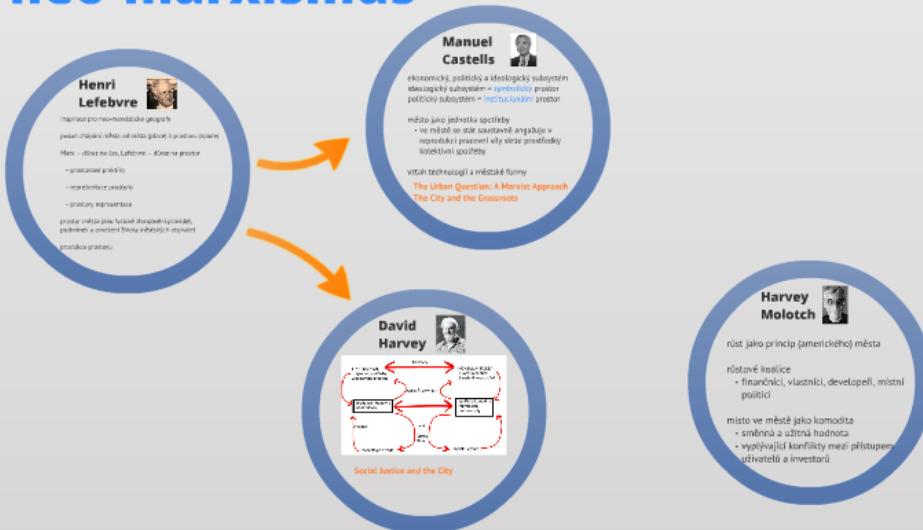
strukturalistické přístupy

lidské chování je ve strukturalistickém pojetí podmíněno skrytými společenskými či ekonomickými strukturami

urbánní struktura jako odraz třídních, ekonomických a společenských zájmů

přerozdělování a dosažitelnost zdrojů ve městech

neo-marxismus

neo-weberiánství

John Rex, Ray Pahl

vliv tržních vztahů a výměnných vztahů

urban managers (Ray Pahl) – kontrola
přístupu ke zdrojům

kritika míry autonomie městských manažerů

prostředníci mezi veřejným a soukromým
sektorem

postmoderní

the new cultural geography

odhalování významů města, městské krajiny a budov

důraz na symboliku a symbolický prostor města

výrazně nematerialistické pojetí urbánní geografie

město jako text

postmoderní teorie města

teorie postmoderního-postindustriálního města

diverzita v oblasti etnické, spotřební či životních stylů reflektována i v krajině města

rozdíly mezi materialistickým a nematerialistickým proudem

fragmentace

nové koncepty a modely města

network cities

cyber cities

global cities

přístupy k výzkumu města

do pol. 20. stol.

- „site and situation“ study – zábývají se typickými a lokalačními kvotitami prostředí, ve kterém dochází k rozvoji městského osídlení;
- studie městského osídlení – zkoumají prostorové rozšíření měst, sítě měst, jejich funkce a vztahy mezi sebou a mezi okolím;
- studie městské morfologie – popisují vnitřní strukturu města a její vztah k jeho historickým fázím vývoje města;
- studie historického vývoje měst – zabývají se změnami městských form, kulturními variacemi města v širším regionálním prostředí.

práce Blancharda z roku 1911 pojednávající o Grenoblu

práce německých univerzit na téma městské morfologie

Smalesova Geography of Towns z roku 1953 s tématy jako např. původ měst, města a kultura, městská morfologie.

moderní

- důraz na sledování rozhodnutí subjektů, kde žít, nakupovat, stavět či investovat
- sledování faktorů a omezení ovlivňujících volbu a výsledný prostorový vzorec města

pozitivismus

behavioralismus

strukturalistické přístupy

postmoderní

the new cultural geography

odhalování významů města, městské kultury a budov
důraz na symboliku a symbolický prostor města

výrazně nematerialistické pojetí urbanistiky

postmoderní teorie města

teorie postmoderního-postindustriálního města

diverzita v oblasti emiké, spuštění či živoucích stylů reflektovaná i v krajině města

rozdíly mezi materialistickým a nematerialistickým proudem

fragmentace

nové koncepty a modely města

network cities

global cities

cyber cities

město jako text

global cities

fragmentace

co je to město?